

Motion till riksdagen 2025/26:4100

av **Magdalena Andersson m.fl. (S)**

med anledning av prop. 2025/26:99 Vårändringsbudget för 2026

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår regeringens förslag om att bemyndiga regeringen att under 2026 och 2027 för anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten ingå ekonomiska åtaganden i form av avtal med Videberg Kraft AB om fasta kostnader och fördyringar av fasta kostnader för ett nytt kärnavfallsprogram.
2. Riksdagen avslår regeringens föreslagna användning av anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap kopplat till kärnavfallsprogrammet.
3. Riksdagen avslår regeringens neddragning om 10 800 000 kronor inom utgiftsområde 24 anslaget 1:2 Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling.
4. Riksdagen avslår regeringens neddragning om 11 150 000 kronor inom utgiftsområde 24 anslaget 2:3 Exportfrämjande verksamhet.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de investeringar i det militära och civila försvaret som ryms inom den överenskomna ramen om 300 miljarder kronor ska föregås av ett gemensamt beslut av de partier som ingår i överenskommelsen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Syftet med den årliga vårändringsbudgeten är att hantera uppkomna problem för innevarande år. Det ska reflekteras i de medel som tilldelas. Detta har regeringen frångått i årets vårändringsbudget i och med att de valt att presentera ett antal förslag som skulle ha stor påverkan på svensk politik, statens utgifter och svenskt samhälle under en lång tid framåt. Det gäller inte minst frågan om ett nytt program för kärnavfallshantering som skulle komma med utgifter i över 100 år. Att genomföra sådana

förändringar i en vårändringsbudget fyra månader innan ett val är inte ett seriöst sätt att bedriva politik och underminerar långsiktigheten i det politiska arbetet.

På grund av regeringens oansvariga agerande tar vi i denna motion ställning till ett antal frågor som lyfts i regeringens vårändringsbudget för 2026 (2025/26:99). För Socialdemokraternas ställningstagande kring övriga frågor som berörs i vårändringsbudgeten samt riktlinjerna för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken hänvisar vi till vår följdmotion på 2026 års ekonomiska vårproposition (2025/26:100) samt till vår övriga politik. Frånvaron av en fråga i denna motion ska inte uppfattas som ett ställningstagande till förmån för regeringens politik.

Upprättandet av ett nytt kärnavfallsprogram och statligt ägande i kärnkraftsbolag

I vårändringsbudgeten föreslås att regeringen bemyndigas att förvärva aktier i Videberg Kraft AB samt ingå avtal om kärnavfallsfinansiering. Båda förslagen rör investeringar över en mycket lång tidshorisont och visar på vikten av en bred förankring mellan riksdagens partier. Vi socialdemokrater har varit drivande i att få på plats en bred energioverenskommelse, något statsministern med stöd av Sverigedemokraterna tyvärr stoppat. Det ökar osäkerheten för svensk elproduktion och riskerar att hindra att ny produktion kommer på plats.

Socialdemokraterna är positiva till att det byggs kärnkraft tillsammans med annan fossilfri elproduktion. Vi motsätter oss inte principen om statligt ägande av vare sig ny eller befintlig kärnkraft. Även annan storskalig fossilfri elproduktion eller andelar i sådana företag skulle kunna vara aktuella för att säkra investeringar i ytterligare elproduktion.

Att behandla frågan om slutförvar för kärnavfall – en fråga som har rent finansiella effekter i över 100 år – i en ändringsbudget några månader före ett val är inte ett seriöst sätt att hantera frågan. Regeringens förslag innebär upp till 183 miljarder kronor i kostnader och möjliga fördyringar som ska betalas ut fram till 2159. Vi kan inte ställa oss bakom att ett sådant förfarande hanteras i en vårbudget, utan anser att frågan bör lösas inom ramen för en blocköverskridande energioverenskommelse som omfattar all fossilfri kraftproduktion.

Nej till SD-regeringens neddragning på exportfrämjande och innovation

I en tid av stora samhällsutmaningar och behov av snabb omställning till ett fossilfritt välfärdsland behöver Sverige använda sin position som världsledande på innovation för att fortsätta stärka Sveriges konkurrenskraft och svensk exports kapacitet att växa på nya marknader. Inte minst gäller det marknader som nu omfattas av nya frihandelsavtal. I denna vårbudget drar regeringen ned på exportfrämjande verksamhet och på innovationsarbete. Det är en orimlig prioritering när svenska företag behöver stärkas. Därför säger vi nej till regeringens nedskärningar på dessa områden.

Om utbyggnaden av försvaret

Vi är i ett väldigt allvarligt säkerhetspolitiskt läge där Sverige och Europa snabbt kommer att behöva stärka sin försvarsförmåga. Totalförsvaret måste byggas ut genom en ökad militär kapacitet och genom omfattande satsningar på civilt försvar. Sverige ska nå upp till de mål som vi kommit överens om i Nato.

Mot bakgrund av det allvarliga läget är det en styrka att vi har en bred överenskommelse som samtliga riksdagspartier står bakom. Partierna är överens om att upp till 300 miljarder för försvarsutbyggnaden kan lånefinansieras, varav 50 miljarder ska användas för utbyggnaden av det civila försvaret. Det innebär att tempot i försvarsutbyggnaden kan öka, parallellt med successivt ökade försvarsanslag.

I försvarsöverenskommelsen är det tydligt att användandet av de 300 miljarderna partierna kommit överens om ska beslutas om gemensamt av de partier som står bakom överenskommelsen. Dock lämnade regeringen redan i samband med budgetpropositionen för 2026 förslag på investeringar som rymdes inom ramen för denna överenskommelse utan att enligt oss på ett tydligt och strukturerat sätt ha informerat och förankrat de föreslagna besluten. Vi noterar vidare att regeringen i vårbudgeten ytterligare preciserar ramarna för investeringarna i det civila försvaret. Det är olyckligt och förvånande att regeringen, trots bred enighet bland riksdagens partier, inte har orkat med att i linje med överenskommelsen förankra nödvändiga investeringar.

Att fråga vad som har överenskommit riskerar att skada förtroendet för den fortsatta processen och försvåra möjligheterna till liknande överenskommelser i framtiden.

Vi understryker vikten av att investeringar i det militära och civila försvaret som rymms inom den överenskomna ramen av 300 miljarder kronor ska föregås av ett gemensamt beslut av de partier som ingår i överenskommelsen.

Ny myndighet för utrikes underrättelser

Regeringen föreslår att den del av Förvarsmaktens underrättelseverksamhet som i dag finansieras genom anslag på försvarsområdet flyttas till utgiftsområdet för internationell samverkan. Bakgrunden till förslaget är regeringens avsikt att inrätta en ny myndighet som bl.a. ska överta den verksamhet som i dag bedrivs av Kontoret för särskild inhämtning (KSI).

Vi socialdemokrater avser att invänta den kommande proposition som regeringen avisat med anledning av betänkandet En reformerad underrättelseverksamhet från Underrättelseutredningen. Vi noterar regeringens viljeinriktning genom den föreslagna omfördelningen men avser att återkomma till frågan när propositionen lämnas och reformens konsekvenser kan bedömas.

Magdalena Andersson (S)

Mikael Damberg (S)

Johan Löfstrand (S)

Joakim Järrebring (S)

Lena Hallengren (S)

Ardalan Shekarabi (S)

Matilda Ernkrans (S)

Peter Hultqvist (S)

Jennie Nilsson (S)

Åsa Westlund (S)

Niklas Karlsson (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Anders Ygeman (S)

Heléne Björklund (S)

Teresa Carvalho (S)

Björn Wiechel (S)

Fredrik Olovsson (S)

Ida Karkiainen (S)

Aylin Nouri (S)

Morgan Johansson (S)

Mattias Jonsson (S)